

CONGO
DORPEN
JAARRAPPORT
2020

COLOFON

Gepubliceerd door CONGODORPEN Juni 2021
www.congodorpen.org
congodorpen@congodorpen.org
Geldenaaksebaan 322/2, 3001 Heverlee

Lay-out: Michael Goossens & Kevin Celis
Verantwoordelijke uitgever: Najla Mulhondi
Foto's: Michael Goosens & CONGODORPEN

Voorwoord	3
Enkele hoogtepunten van 2020	4
De organisatie	7
DOELSTELLING 1: Toegang tot basisdiensten van goede kwaliteit	10
Resultaten en 2020	13
Benutten van de burgermobilisatie	14
DOELSTELLING 2: Kom uit de armoede en verbeter het gezinsinkomen	16
Resultaten en 2020	19
Microprojecten om een hoger gezinsinkomen te ondersteunen	20
DOELSTELLING 3: Bevordering van goed lokaal bestuur	22
Resultaten en 2020	25
De gemeenschapsaanpak als sleutelement van participatieve en effectieve verandering	26
Onze partners	28
Andere partners	38
Onze vrijwilligers, de gouden talenten	40
Programma 2022-2026	42
Financieel rapport	44
2020 in een notendop	46

Voorwoord

Geachte leden van de
Algemene Vergadering,
geachte sympathisanten,

2020 is allicht voor ieder van
ons een bijzonder jaar geweest
vanwege de Corona perikelen.
Dat geldt natuurlijk des te

meer voor de mensen en organisaties waarmee we
samenwerken in Congo. Als het virus er in slaagt om
hier in het welstellende Europa onze samenlevingen
danig te ontregelen, kan u zich het effect voorstellen
in landen waar de communicatie (nog) minder
betrouwbaar, de publieke gezondheidszorg
verregaand ontoereikend, en de beschikbaarheid van
vaccins problematisch is, ... dit laatste niet in het
minst vanwege ons eigen falen op dat vlak.

We moesten ook afscheid nemen van een aantal
dierbaren: Jan Van Mullem, Mich De Wilde, Celestin
Makoka Kangala, pater Gaspard Dpraetere, Mgr.
Joseph Kesenge.

Maar er is ook goed nieuws. De vernieuwing van
onze ploeg, de herstructurering van de interne
werking, en de verdere ontwikkeling van de
noodzakelijke beheerscapaciteit, werden in 2020 aan
een hoog tempo verder gezet. En het mag gezegd:
CONGODORPEN bestaat nu uit een operationeel
team waarvan niemand de competentie betwist, dat
samenhangt en vertrouwen uitstraalt!

Dit heeft zich meteen ook vertaald in een positief
financieel resultaat, waarmee we in staat zijn terug een
positief eigen vermogen op te bouwen.

In dit jaarverslag wordt u een overzicht gegeven van
de resultaten over 2020 van onze drie strategische
objectieven die we via een communautaire benadering
nastreven:

- Toegang verlenen tot kwalitatieve basis
gezondheidszorg;
- Het inkomen van de mensen verhogen door de
ontwikkeling van de rurale economie;
- Het ontwikkelen van lokale beheerscapaciteit.

Verder vindt u een toelichting over onze partners,
onze vrijwilligers, het programma 2022-2026 dat in
voorbereiding is, en uiteraard de jaarrekening.

Ik wens u veel leesplezier,

Jos Van Steenwinkel
Voorzitter

Politieke debacle

Politieke catastrofes zorgden in 2020 niet alleen voor veel ophef, maar mobiliseerden ook de Congolese bevolking. Deze bereikten hun hoogtepunt in het laatste kwartaal toen de president, Félix-Antoine Tshisekedi Tshilombo, de regeringscoalitie (bestaande uit zijn partij, de CACH - *Cap pour le changement* - en zijn regeringsbondgenoot, de FCC - *Front commun pour le Congo* - van voormalig president Joseph Kabila) de rug toekeerde.

Na parlementair overleg met het oog op de vorming van een 'heilige unie van de natie' stemden de afgevaardigden van de Nationale Vergadering voor het ontslag van haar voorzitter, Jeanine Mabunda, een bondgenoot van de FCC. Voor velen zal deze stemming als 'historisch' worden beschouwd en een nieuwe stap betekenen in de richting van het voeren van een regeringsbeleid ten gunste van het Congolese volk.

Corona en noodsituaties op gezondheidsgebied

Op 10 maart 2020 werd de DRC het elfde land in Afrika dat melding maakte van de aanwezigheid van het coronavirus op zijn grondgebied. Ondanks de recente epidemieën van ebola en mazelen, die volgens de WHO de weerbaarheid van de gezondheidsdiensten hebben vergroot, doet de verspreiding van een nieuwe epidemie het ergste vrezen. De DRC heeft namelijk een ernstig tekort aan reanimatiebedden en beademingsapparatuur. Daarbij komt ook het feit dat het gezondheidssysteem van nature al volledig 'verzadigd' is.

In juni kwam een einde aan de tiende uitbraak van ebola in de DRC. Deze keer stierven 2.287 mensen. Gedurende 22 maanden werden echter duizenden gezondheidswerkers opgeleid, werd er getest en gevaccineerd en werd er zelfs gratis zorg aangeboden. Dankzij de deelname en het leiderschap van de getroffen gemeenschappen aan deze operatie, werd het een

overweldigend succes. Het is dan ook vooral door hun inspanningen dat deze uitbraak geen wereldwijde gevolgen heeft gehad.

In augustus 2020 kondigde de regering ook het einde aan van de nationale mazelenepidemie. Deze was bijzonder dodelijk: tussen juli 2018 en juli 2020 stierven meer dan 7.000 kinderen aan deze ziekte. Maar de morbide hitlijst wordt aangevoerd door malaria. Zij bleef de voornaamste doodsoorzaak in de DRC met 14.000 doden in 2020.

Federatie van de landbouwwereld

In oktober 2020 vond in Kinshasa de 'Grote mars van de landbouwfamilies' plaats om te eisen dat:

- het Decennium van de gezinslandbouw van start zou gaan,
- de overeenkomsten van Maputo zouden worden nageleefd,
- er een landbouwbeleid zou worden gevoerd
- het grondbeleid zou worden voltooid.

Enkele hoogtepunten van 2020

De drie belangrijkste boerenorganisaties van het land (CONAPAC, COPACO, UNAGRICO) en hun partners liggen aan de basis van deze gigantische mobilisatie. Aan het eind van de mars legden de familieboeren een verklaring voor aan de president van de republiek, waarin de bezorgdheden van meer dan 12.000.000 Congolese landbouwproducenten werden opgenomen.

CONAPAC (partner van CONGODORPEN in het kader van de alliantie AGRICONGO) heeft de oprichting van de Provinciale Federatie van Landbouwproducenten van Kwango (FEPAKWA) gesteund, waarmee de omvangrijke structureringswerkzaamheden werden voortgezet. De lanceringsworkshop bracht 43 mensen samen in Kenge (hoofdstad van de provincie Kwango), waaronder afgevaardigden van de unies van landbouwproducenten van vier gebieden (Popokabaka, Kasongo-Lunda, Feshie en Kahemba), vertegenwoordigers van de verantwoordelijke provinciale ministeries (Binnenlandse Zaken, Landbouw, Gender en Gezin), alsmede vertegenwoordigers van CONGODORPEN en van haar partner PROYAKA. Dit is een nieuwe stap voorwaarts voor de vertegenwoordiging van de boerengemeenschap in de DRC.

Onveiligheid en een alarmerende economische situatie

De uitbraak van het coronavirus dwong de Congolese autoriteiten drastische maatregelen te nemen om de verspreiding ervan tegen te gaan, met name de sluiting van de grenzen en een verplaatsingsverbod voor de bevolking. Deze overheidsmaatregelen, hoewel noodzakelijk vanuit het oogpunt van de volksgezondheid, hebben verschrikkelijke gevolgen gehad voor de economie van het land. In de voorbije maanden is de sociaal- economische situatie voor arme gezinnen en kwetsbare personen, die in de DRC in de meerderheid zijn, aanzienlijk verslechterd.

Anderzijds blijft de onveiligheid de ontwikkeling van het land ondermijnen. De onophoudelijke gevechten dwingen hele bevolkingsgroepen te verhuizen en zorgen voor mensonwaardige toestanden. De DRC herbergt één van de grootste groepen van ontheemden ter wereld. Er zijn 5,2 miljoen binnenlandse vluchtelingen, waarvan de meesten zich in het oosten bevinden. Maar het land herbergt ook 527.000 vluchtelingen en asielzoekers uit de buurlanden. In december 2020 hebben onlusten tijdens de presidentsverkiezingen in de naburige

Centraal-Afrikaanse Republiek geleid tot een nieuwe instroom van meer dan 92.000 vluchtelingen in het noorden van de DRC, met name in Noord-Ubangi en Bas-Uele.

Bevordering van uitwisseling

In februari 2020 hebben CONGODORPEN en zijn partner CDI Bwamanda een grootschalige workshop georganiseerd om know-how uit te wisselen over hun gemeenschappelijke aanpak. 40 deelnemers, die samen 20 nationale en internationale organisaties vertegenwoordigen die actief zijn in de DRC, kwamen een week lang bijeen in Bwamanda (Zuid-Ubangi). Het was een ideale gelegenheid om onze successen en moeilijkheden te analyseren en zo de impact van de acties op het terrein te verbeteren.

CONGODORPEN wil het potentieel van de jeugd in de DRC, maar ook in België, vergroten. Zo werden in 2020 3 nieuwe vrijwilligers aangetrokken als start voor het nieuwe netwerk van vrijwillige deskundigen. Taschie Kyota, een jonge autodidactische webdesigner en informaticus uit Kinshasa, werkt mee aan de ontwikkeling van onze nieuwe website, die in de tweede helft van 2021 zal worden gelanceerd. Michael

Goossens, afgestudeerd in internationale betrekkingen aan de Universit  Libre de Bruxelles en gepassioneerd door fotografie, heeft ons geholpen bij de realisatie van communicatiemateriaal (foto's en video's). En tot slot Estelle Compere Leroy, student bio-ingenieurswetenschappen aan de Universit  Catholique de Louvain-la-Neuve, loopt stage bij CONGODORPEN voor ons milieuproject (gefinancierd door de Turing Foundation). Haar acties op het gebied van documentatie en ontwikkeling van bewustmakingsinstrumenten dragen bij tot de bescherming van het milieu en de biodiversiteit in plattelandsgebieden.

Hun zin voor engagement en hun creatieve geest, moedigen ons dagelijks aan en tonen het potentieel van een actieve en gemobiliseerde jeugd hier en daar.

We namen afscheid van ...

In december 2020 vernamen we het overlijden van Dr. **Johan Van Mullem**, medeoprichter van CDI Bwamanda in 1969. Zijn vernieuwende visie op de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg in de meest afgelegen gebieden van de DRC en zijn legendarische dynamisme hebben velen geïnspireerd en vormen

de kern van de geïntegreerde visie op ontwikkelingssamenwerking van CONGODORPEN. Zijn passie en bijzondere genegenheid voor 'de mensen' hebben een onuitwisbare indruk nagelaten bij de Congolese bevolking.

In januari 2021 heeft **Mich De Wilde**, een veelzijdig verpleger en specialist in slaapziekte, ons plotseling verlaten. Hij was van 1971 tot 1983 werkzaam bij CDI Bwamanda en maakte deel uit van het mobiele medische team dat van dorp naar dorp trok om de bevolking te onderzoeken en te behandelen. Hij stond mee aan de wieg van een netwerk van gezondheidscentra in de regio Bwamanda en was onvermoeibaar betrokken bij de organisatie van toegang tot geneesmiddelen voor de plattelandsbevolking en vaccinatie van kinderen van 0 tot 5 jaar. Mogen de diepe en oprechte vriendschappen, die in de loop der jaren zijn gesmeed, een steun en troost zijn voor zijn nabestaanden.

Celestin Makoka Kangala, directeur en projectmanager van de partnerorganisatie Proyaka kwam in januari 2020 onverwacht bij een auto-ongeluk om het leven. Celestin, die betrokken was sinds de oprichting van de Congolese NGO, was een fervent verdediger van de mannelijke en vrouwelijke boeren van de Yaka-regio. Hij pleitte voor

de vermenigvuldiging van verbeterde zaden (vooral maïs, pinda's, maniok en bonen) en het gebruik van rassen met een hoge opbrengst (kippen, varkens, schapen, eenden...). Zijn hele leven heeft hij zich ingezet voor de verbetering van de levensomstandigheden van de Popokabaka gemeenschap. Hij laat een vrouw en 4 kinderen na, aan wie wij ons diepste medeleven betuigen.

Het is ook met grote droefheid dat wij hulde brengen aan de overledenen die dichtbij CONGODORPEN stonden. Aan hun families en dierbaren betuigen wij onze innige deelneming.

- **Mr. Djore Lekmu**: voormalige hoofd van de dienst Watervoorziening van CDI Bwamanda. Omgekomen op 4 januari 2021 in een vrachtwagenongeluk tussen Mbari en Gemena (DRC).
- Pater **Gaspard Depraetere** - Kapucijner Pater Overste van de missie van Bwamanda en Bobito van 1960 tot 1999. Overleden op 16 februari 2021 te Heestert (België).
- Bisschop **Joseph Kesenge**: emeritus bisschop van het bisdom Molegbe, voormalig bestuurder van CDI Bwamanda. Overleden op 19 februari 2021 in Gbadolite (DRC).

Al meer dan 50 jaar ondersteunt en stimuleert CONGODORPEN de lokale samenwerking, gezondheidszorg, onderwijs en landbouw in de plattelandsgebieden van de Democratische Republiek Congo. Samen met onze Congoese partners bouwen we aan een duurzame toekomst waarin gezondheid en onderwijs voor iedereen toegankelijk zijn. Om hiertoe te komen steunen we kleinschalige landbouwfamilies en het ondernemerschap van middenveldorganisaties.

Visie

Naar het voorbeeld van de stichtende leden van CONGODORPEN (ex-CDI Bwamanda België) - pater Leonard Van Baelen, dr. Johan Van Mullem en ir. Jacqueline Vanheers - is onze visie gebaseerd op de doctrine van de 'integrale menselijke ontwikkeling'. De uitdaging van deze ontplooiing van 'de hele mensheid en alle mensen' impliceert de bevordering van de menselijke waardigheid. Onze visie is dus gebouwd op de beginselen van solidariteit en door mensen aan te moedigen de actoren van hun eigen vooruitgang te zijn.

Missie

Om toegang tot basisdiensten van goede kwaliteit te kunnen garanderen, heb je een goed georganiseerde sociale controle nodig. In de Congoese plattelandsgebieden is hiervoor enkel de mobilisatie van de burgers in staat. Door het steunen en stimuleren van middenveldorganisaties en lokale ondernemers, dragen onze acties bij tot de instandhouding van waardige inkomens in plattelandsgebieden. En bevorderen we zo de toegang tot gezondheidszorg en onderwijs.

Als actoren in de internationale samenwerking voelen we ons verantwoordelijk voor het model dat wij promoten en zijn we ons bewust van deze essentiële transversale kwesties. Bijgevolg integreren we de gender- en milieudimensie in al onze actiestrategieën.

Zo bevorderen we een autonome en duurzame ontwikkeling, die de mensenrechten eerbiedigt.

Sociale MO's

19 CODESA

19 SM

4 Mutuelles

23 CA

208 COPA

Economische MO's

145 OP

431 PEIG

19
CLD

- CODESA: comité voor gezamenlijk beheer van gezondheidscentra
- SM: Mutualistische afdeling
- Onderlinge verzekeringsmaatschappij
- CA: Beheerscomité van alfabetiseringscentra
- COPA: oudercomité
- OP: boerenorganisatie
- PEIG: kleine individuele of gegroepeerde ondernemers
- CLD: Comité voor lokale ontwikkeling
- MO: middenveldorganisatie

In 2020 steunde ons programma 868 veranderingsgezinde middenveldorganisaties in 187 dorpen.

Elk van de 19 gezondheidsgebieden, waar wij werken, heeft een functionerend plaatselijk ontwikkelingscomité. Deze overkoepelende organisatie maakt overleg, uitwisseling en besluitvorming tussen de verschillende middenveldorganisaties mogelijk.

De drijvende krachten achter verandering

Onze actiestrategie

Onze strategie is hoofdzakelijk gebaseerd op de **gemeenschappelijke aanpak** en ondersteunt de endogene ontwikkelingsdynamiek die gedragen wordt door de organisaties van de Congolese plattelandsgemeenschappen. Hun economische en sociale ontwikkeling is gebaseerd op de inzet van individuen en gemeenschappen. Zo kunnen ze hun eigen levensomstandigheden verbeteren.

Anderzijds moet de toekomst van de internationale solidariteit meer samenwerking inhouden. Met het uitwisselen van ervaringen streven we zo voortdurend naar toegevoegde waarde. Onze lokale partnerschappen belichamen al lang deze synergetische aanpak.

Deze strategische doelstelling hebben we versterkt in ons programma 'Ensemble, avançons ! 2017-2021', wat wordt uitgevoerd in consortium met 3 andere Belgische NGO's: Rotary Clubs For Development, KBA/FONCABA en Benelux Afro Center.

Door onze krachten te bundelen, streven wij zo 3 onderling afhankelijke doelstellingen na:

- 1. Verbetering van de kwaliteit van de basisdiensten in de gezondheidszorg en het onderwijs**
- 2. Verbetering van het gezinsinkomen**
- 3. Verbetering van het bestuur**

Deze drie doelstellingen komen tot uiting op geïntegreerde wijze in onze 5 sectoren: gezondheid, onderwijs, landbouw, ondernemerschap en lokaal bestuur.

DOELSTELLING 1
Toegang tot basisdiensten
van goede kwaliteit

Een verzwakte en onzekere gezondheidscontext

Zoals overal ter wereld werd 2020 in de DRC gemarkeerd door de Covid-19 pandemie. Het eerste positieve geval werd gemeld op 10 maart 2020. Waarop de Congolese autoriteiten snel drastische maatregelen genomen hebben om de verspreiding van het virus tegen te gaan. Afsluiting van de stad Kinshasa, sluiting van het nationale en internationale luchtruim, beperkingen van de bewegingsvrijheid en afsluiting van de binnenlandse transportwegen werden gedurende vijf maanden van kracht. Hoewel het officiële sterftecijfer 'vrij laag' is, maakte deze pandemie de reeds zeer onzekere gezondheids- en sociaal-economische situatie van het land er niet beter op. De gevolgen zijn dan ook meer economisch dan gezondheidsgerelateerd. De stijgende grondstoffenprijzen, de devaluatie van de Congolese frank en de scherpe daling van de koopkracht hebben de situatie van miljoenen Congolezen verslechterd, de armoede aangewakkerd en het gezondheidsprofiel van een reeds zeer kwetsbare bevolking nog verder verzwakt.

Naast het coronavirus heeft DR Congo te kampen met andere verwoestende epidemieën: ebola, mazelen, pest en cholera zijn de afgelopen twee jaar in verschillende delen van het land uitgebroken. Zelfs vóór de komst van het coronavirus was de gezondheidssituatie in de DRC al zeer zorgwekkend en vertoonde het gezondheidsstelsel vele zwakke plekken. Daarom is onze dagelijkse mobilisatie zeer gerechtvaardigd.

Om de basisdiensten en -infrastructuur te verbeteren, hebben wij 3 doelstellingen vastgesteld in ons programma:

1. Mobilisatie van middenveldorganisaties om te zorgen voor bewustmaking, sociale controle en medebeheer van basisdiensten (gezondheidscentra, scholen en alfabetiseringscentra).
2. Verbetering van de kwaliteit van de gezondheidszorg en het onderwijs.
3. Verbetering van de toegang tot de gezondheidszorg door de ontwikkeling van rechtvaardige mechanismen van solidariteit binnen de gemeenschap (ziekenfonds).

Markante cijfers uit DR Congo

7%

kindersterfte
0 tot 5 jaar

0,7%

moedersterfte
bij bevalling

27%

analfabetisme onder
de volwassen bevolking

“Dankzij de vrijwillige gemeenschapsverenigingen (ziekenfonds) dragen de leden bij tot de actie van vooruitziendheid, wederzijdse hulp en solidariteit binnen de gemeenschap. Zo wordt de financiële drempel verlaagd en wordt de toegang tot kwaliteitsgezondheidszorg vergemakkelijkt.”

Edouard Ngandu - technisch adviseur van CONGODORPEN in DR Congo

Hoe werken wij?

Met COPA, CA en CLD

Wij stimuleren goed bestuur in hun verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke controle van schoolinfrastructuur, -uitrusting en -diensten.

Wij steunen plaatselijke sociale initiatieven in de vorm van micro-projecten (MP) die gemeenschappen mobiliseren rond acties van gemeenschappelijk belang: bouw/ herstel van schoolinfrastructuur en de uitrusting daarvan, alfabetisering, natuurbescherming...

Wij stimuleren het opkomen voor kwaliteitsonderwijs, onderwijs voor meisjes, bescherming van biodiversiteit... bij lokale en nationale besluitvormers.

Met CODESA en SM

Wij bevorderen goed bestuur in hun verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke controle van de gezondheidsinfrastructuur, -uitrusting en -diensten.

Wij steunen lokale sociale initiatieven in de vorm van microprojecten (MP) die gemeenschappen mobiliseren rond acties van gemeenschappelijk belang: bouw/ reparatie van sanitaire infrastructuren en hun uitrusting, toegang tot drinkwater, beheer van biomedisch afval, promotie van het minimum activiteitenpakket...

Wij steunen bewustmakingscampagnes en aansluiting bij onderlinge ziektekostenverzekeringen.

We stimuleren pleitbezorgingsinitiatieven ten gunste van universele gezondheidszorg, tegen gender-gerelateerd geweld...

Wij steunen reactieplannen tegen de verspreiding van epidemische ziekten (Ebola, mazelen, Covid-19).

**Mobilisatie van het
maatschappelijk middenveld**

Resultaten in 2020

218.850

Totale bevolking van de interventiegebieden

187

Dorpen in interventiegebieden

18.215 km²

Actiegebied

292

gemobiliseerde sociale
middenveldorganisaties

84

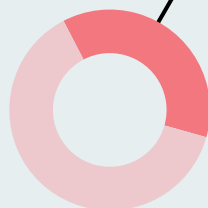
sociaal microproject
gestart in gezondheid
en onderwijs

8

Gecreëerde
waterputten

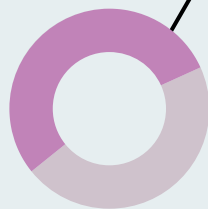
2

Gebouwde en
uitgeruste gezondheids-
centra

+ 37%

Gezondheidscentra
die een volledig
basispakket minimum-
activiteiten aanbieden

+ 54%

Gebruik van
gezondheids-
voorzieningen in
interventiegebieden

128.161

Betrokken personen bij
de aansluitingscampagnes

76.315

Hospitalisatieverzekerden

16.214

Micro-gezondheids-
verzekerden

35%

Leden die gebruik
maakten van de
ziekenfondsverzekering

57%

Gemiddelde functionaliteit
van het bestuur van de
4 ziekenfondsen

51.057

Mensen bewust gemaakt
over alfabetisering,
scholing van meisjes,
voeding, hygiëne...

1.288

Leerlingen ingeschreven
in alfabetiseringscursussen

35

alfabetiserings-
leerkrachten opgeleid
en gecontroleerd

CONCLUSIE:

Benutten van de burgermobilisatie

Willen de internationale solidariteitsacties duurzame resultaten opleveren, dan moeten ze worden aangepast aan de lokale context en ondersteund worden door het gezondheidspersoneel, de lokale partners en de betrokken bevolkingsgroepen. Het volstaat niet een duurzame gezondheidsinfrastructuur op te bouwen, personeel op te leiden en geneesmiddelen te verstrekken om een doeltreffend gezondheidssysteem te garanderen. Daarnaast moet deze zorg van hoge kwaliteit zijn en betaalbaar voor de bevolking. Wat heb je aan een goed uitgerust ziekenhuis als de bevolking de medische kosten niet kan betalen? De DR Congo heeft geen gecentraliseerd ziektekostenverzekeringssysteem: ziek worden en in het ziekenhuis belanden, is dus ook synoniem van een financiële ramp. Daarom steunen wij actief plaatselijke solidariteitsmechanismen door de bevordering van **ziekenfonds of forfaitaire tarieven**, zodat ziekte niet langer een bron van verarming is.

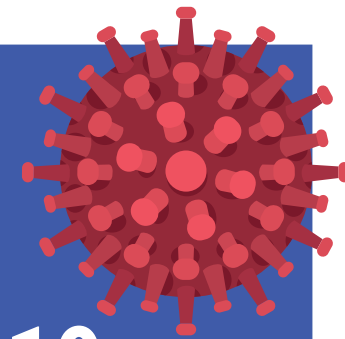
Om de kwaliteit en de toegang tot basisdiensten te garanderen, werken wij aan de mobilisatie van de burgers. De bemiddelaars van onze partners gebruiken participatieve technieken om de 'wil' en de 'kracht' van de bevolking aan te moedigen. Zo worden de **sociale microprojecten** door middenveldorganisaties geïdentificeerd en uitgevoerd. En uiteraard draagt ook de financiering door ons programma bij tot een concreet effect op verandering. De aanleg van infrastructuur voor prenatale consultaties, het herstel van drinkwaterbronnen, de herbebossing van schoolterreinen, de aanleg van gezondheids- en schoolinfrastructuur zijn allemaal voorbeelden van concrete en tastbare initiatieven die door de Congolese plattelandsbevolking werden uitgevoerd en overgedragen.

Ondanks de mobilisatie van de 19 mutualistische afdelingen moeten we vaststellen dat het aantal leden van de 4 mutualiteiten in 2020 is gedaald

(-14% ten opzichte van 2019). Enerzijds kan dit verklaard worden door de inkorting van de bewustmakings- en aansluitingscampagnes (die normaal van februari tot mei plaatsvinden) als reactie op het Coronavirus. Maar anderzijds betreuren wij ook de contra-productiviteit van bepaalde humanitaire hulpprogramma's (nationaal en internationaal) die in noodsituaties op gezondheidsgebied regelmatig een strategie van gratis zorg toepassen. Dit ondermijnt de wil van de bevolkingen om hun eigen gezondheid in handen te nemen, met als gevolg: de **sociale verantwoordelijkheid rond de gezondheidsstructuren wordt in diskrediet gebracht** en de bevolking wordt gedemobiliseerd om zich aan te sluiten bij het ziekenfondssysteem. Redenen genoeg dat we de dialoog tussen middenveldorganisaties moeten versterken, zodat we samen aan het zeil kunnen trekken ten gunste van de duurzaamheid van de eerstelijnsgezondheidszorg voor hun gemeenschappen.

Ten slotte hebben wij in februari 2020 met onze partner CDI-Bwamanda een participatieve reflectieworkshop georganiseerd om onze strategieën en praktijken voor gemeenschapsontwikkeling uit te dagen. Onder de 40 deelnemers, uit de sectoren gezondheidszorg en onderwijs, hadden we de eer vertegenwoordigers te mogen verwelkomen van Dokters van de Wereld, MEMISA, maar ook een vertegenwoordiger van de Belgische bilaterale samenwerking ENABEL. De discussies, presentaties en participatieve veldoefeningen maakten het mogelijk om constructieve conclusies te trekken rond kwaliteitsverbetering, en in het bijzonder op het gebied van gezondheidszorg en onderwijs. Het gaat onder meer om de versterking van de uitwisseling van ervaringen tussen ziekenfondsen en de gestructureerde controle van hun beheersparameters, de verspreiding van de beste sociale initiatieven om de uitwisseling tussen de verschillende middenveldorganisaties te inspireren en te

bevorderen, en de ondersteuning van de sociale integratie van vrouwen en jongeren als leden van middenveldorganisaties. Al deze conclusies zijn door CONGODORPEN gedocumenteerd in een 'Kwaliteitsgids' die als leidraad moet dienen voor alle prioriteiten van het kwaliteitsbeheer van ons programma.

COVID-19

Om de verspreiding van het coronavirus een halt toe te roepen, kwamen onze partners in actie. Hun lokale deskundigheid heeft de technische en operationele coördinatie, communicatie en participatie van de gemeenschap versterkt om te voldoen aan het nationale paraatheids- en reactieplan Covid-19.

- Financiering voor de DPS (provinciale gezondheidsdivisie) en de BCZS (hoofdkantoor gezondheidszone) om 19 vaste verpleegkundigen en 406 leiders van maatschappelijke gezondheidsorganisaties op te leiden.
- Promotie en verspreiding van 5.250 posters (geproduceerd door NGO PROTOS) om mensen bewust te maken van het coronavirus.
- 8.374 leiders van middenveldorganisaties en dorpschoudeu werden gesensibiliseerd
- 51 radiospots werden uitgezonden
- 10.065 maskers en 468 handwassetten werden uitgedeeld

DOELSTELLING 2
Kom uit de armoede
en verbeter het gezinsinkomen

Een raadselachtige voedselonzekeheid

Volgens de VN-agentschappen PAM en FAO wordt 1 op 3 mensen in DRC getroffen door acute voedselonzekeheid. Oftewel zo'n 27,3 miljoen mensen! Onder hen bevinden zich naar schatting bijna 7 miljoen mensen in een noodsituatie van acute honger. Dit trieste record bevestigt dat het land 'het grootste aantal mensen ter wereld is dat dringend behoefte heeft aan voedselzekerheid'.

Toch is het land rijk aan natuurlijke hulpbronnen en beschikt het over meer dan 80 miljoen hectare akkerland. Hiervan is zo'n 4 miljoen hectare irrigeerbaar, maar slechts 1% wordt ervan bebouwd. En 70% van de actieve bevolking is werkzaam in de landbouw. Met dit potentieel zou de DRC ongeveer 2 miljard mensen kunnen voeden, maar in feite is het land nog steeds afhankelijk van invoer om het voedseltekort aan te vullen.

Oorzaken hiervoor zijn onder meer de onophoudelijke conflicten en roofoverval op grondstoffen (vooral mijnbouw, bosbouw, maar ook energie), die de ontwikkeling van het land decennia lang ondermijnen. De toestand van de communicatie- en vervoersinfrastructuur zorgen

er dan weer voor dat de boeren zich niet kunnen organiseren en geen toegang krijgen tot de markten voor landbouwgrondstoffen en -producten. Het hele nationale systeem kan nog steeds niet zorgen voor een ontwikkelingsmodel dat voor voedselautonomie van het land kan zorgen. Bovendien heeft de pandemie van het coronavirus de toch al rampzalige sociaal-economische situatie in de DRC nog verergerd. In 2020 verslechterde de armoede daarom verder door de algemene achteruitgang van de activiteiten en de daling van de koopkracht als gevolg van de instorting van de nationale munteenheid ten opzichte van de Amerikaanse dollar.

Om de strijd tegen voedselonzekeheid aan te gaan en om het inkomen van de Congolese boerenwereld te verbeteren, hebben we ons 2 doelen gesteld:

1. De structurering van sociaal-economische initiatieven per sector
2. Technische versterking en ondersteuning voor de ontwikkeling van duurzame, inclusieve en milieuvriendelijke initiatieven

Markante cijfers uit DR Congo

43%

van de kinderen lijdt aan ondervoeding

73,1%

nieuwe gevallen van armoede

3,53%

van de nationale begroting is bestemd voor landbouw

“Als landbouwkundige vind ik het belangrijk om bij te dragen tot een inkomensverhoging van de boeren, zodat ze zelfredzaam kunnen worden. Onze organisatie stimuleert en ondersteunt de organisatie en professionalisering van lokale actoren in hun milieuvriendelijke economische initiatieven.”

Alois Kuma - technisch adviseur van CONGODORPEN in DR Congo.

Hoe werken wij?

Met OP en PEIG

We ondersteunen de productie van voedselgewassen (die zorgen voor lokale voedselzekerheid) en handelsgewassen (die zorgen voor een inkomen en de toegang tot basisvoorzieningen).

We stimuleren de structurering van boeren die zich toeleggen op de afzet en/of verwerking van hun productie en het doeltreffend besturen van hun organisaties.

We versterken de technische, materiële, financiële en beheerscapaciteiten van plaatselijke economische actoren.

We stimuleren de ondernemingsgeest en de professionalisering van de gezinslandbouw door te werken aan de bewustwording, de formulering en de verwezenlijking van lokale gemeenschapsdoelen.

We ondersteunen innovatieve en efficiënte landbouw- (productie, verwerking, afzet) en ondernemersinitiatieven door economische microprojecten te financieren.

We volgen en evalueren elk van de gefinancierde initiatieven door de analyse van resultaten, technische uitwisselingen en het delen van inspirerende ervaringen.

Met provinciale boerenbonden

In samenwerking met CONAPAC (nationale confederatie van landbouwproducenten) en de AGRICONGO alliantie (een platform van ondersteunende NGO's die actief zijn in de landbouwsector in de DRC), versterken wij de structurering van de landbouwers op provinciaal niveau om hun belangenbehartiging te verbeteren.

**Mobilisatie van het agrarische
en economische middenveld**

Resultaten in 2020

145 Gemobiliseerde boerenorganisaties

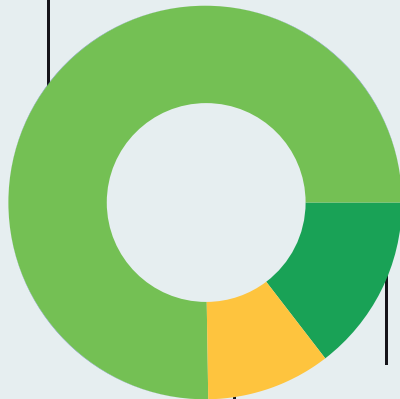
431 Gemobiliseerde kleine individuele of gegroepeerde ondernemers

421 gefinancierde agrarisch MP's*

405 gefinancierd economische MP's*

zeepfabriek, timmerwerken, laswerken, fietsreparaties, snij- en naaiatelier, bakkerij, ...

308 Landbouwproducties

58% gemiddelde stijging van de omzet

64 Afzet in de landbouw transportmiddelen (karren, kano's, fietsen, ...), hulpmiddelen voor wegenherstel (schoppen, schopfels, kapmessen, ...)...

49 Verwerking in de landbouw oliemolen, pinda-ontpitter, verwerking van maniokmeel, roosteren ...

11.525 Mensen bewust gemaakt van milieukwesties

70% leden van ondersteunde middenveldorganisaties bij onderlinge ziektekostenverzekering

46% vrouwelijke vertegenwoordiging in inkomstgenererende activiteiten

1 Ondersteuning bij het structureren van een landbouwfederatie (FEPAKWA)

*MP = microproject

CONCLUSIE:

Agrarische en economische

microprojecten om een hoger gezinsinkomen

te ondersteunen

Verbetering van het gezinsinkomen is de hoeksteen van onze multisectorale strategie. In 2020 is deze prioriteit op de proef gesteld door de pandemische context, die heeft geleid tot een toename van extreme armoede voor vele gezinnen in de DRC, maar ook wereldwijd.

In onze actiegebieden slaat de ondernemingsdynamiek aan en werpt deze vruchten af. Dit blijkt uit de omvang en de diversiteit van de economische microprojecten van lokale actoren. **1.749 van deze projecten, geïnitieerd door boerenorganisaties en kleine lokale ondernemers**, werden in de periode 2018/2020 door het programma ondersteund en uitgevoerd in onze 4 actiegebieden. Zo kon men met de inkomsten bijdragen tot

ondersteuning van huishoudens en hun toegang tot basisvoorzieningen.

We merken ook op dat onze strategie om de validatie van economische microprojecten afhankelijk te maken van de aansluiting van het hele huishouden van de projectleider bij het ziekenfonds, directe gevolgen heeft voor de inkomensstijging van deze huishoudens.

In de landbouw zijn de belangrijkste productiesectoren die worden gesteund: de visteelt, veeteelt, pinda's, bonen, maniok en palmolie, maar ook maïs, koffie, rijst, cacao, bosbouw en fruitteelt.

Boerenorganisaties hebben ook belangstelling getoond voor de ontwikkeling van verwerking en afzet van hun

landbouwproducten. In 2020 werden niet minder dan 113 microprojecten gesteund, waaronder molens, olie- en vruchtenpersen, alsook initiatieven om het productentransport te vergemakkelijken (duwkarren, kano's, aanleg van wegen).

Niet-agrarisch ondernemerschap is goed voor 405 ondersteunde initiatieven, waaronder de ontwikkeling van kleine winkels voor vervaardigde producten, las- en mechanische werkplaatsen, catering en restaurantdiensten, drogisterijen, timmerwerk en baksteenproductie.

Onze participatieve reflectieworkshop over de gemeenschapsaanpak (gehouden in Bwamanda in februari 2020) profiteerde ook van de actieve deelname van

verschillende ontwikkelingsactoren in de landbouwgemeenschap in de DRC: CONAPAC, provinciale boerenfederaties, Rikolto, Broederlijk Delen, Trias, alsook Belgische boeren die betrokken zijn bij de dynamiek van de coöperatieven in de biologische landbouw. De gedachteswisselingen en debatten brachten bepaalde zwakke punten en kwaliteitsprioriteiten aan het licht, waarmee meer rekening moet worden gehouden in de toekomst. Deze omvatten de concentratie op een beperkt aantal landbouwsectoren, de integratie van de veeteelt in de landbouw, de autonomie en de zekerheid van de productiemiddelen, de organisatie van de opslag en de groepsverkoop, en de integratie van jongeren en vrouwen in de economische activiteiten.

Al deze aanbevelingen zijn gedocumenteerd in de 'Kwaliteitsgids' en zullen geleidelijk in aanmerking worden genomen vanaf 2021 en bij de formulering van ons volgende programma 2022-2026.

DOELSTELLING 3

Bevordering van goed lokaal bestuur

Naar een verantwoordingsplicht op alle niveaus?

Een historisch proces bracht het Congolese maatschappelijke middenveld tot leven in 2020. Vital Kamerhe (stafchef van president Felix Tshisekedi) werd gearresteerd en vervolgens opgesloten op verdenking van verduistering van fondsen die bestemd waren voor de zogenaamde '100 dagen'-werken, waartoe het staatshoofd het initiatief heeft genomen. In juni werd hij veroordeeld tot 20 jaar dwangarbeid. Voor veel Congolezen wordt dit proces als historisch bestempeld, omdat nooit eerder iemand uit de entourage van de president door de Congolese justitie is vervolgd wegens corruptie en verduistering. Het is de hoop op de wedergeboorte van de Congolese justitie en de rechtstaat.

De mensenrechten en de bevordering van de menselijke waardigheid vormen de kern van ons engagement. De gemeenschappelijke aanpak die door CONGODORPEN wordt verdedigd, moedigt participatie en overleg op verschillende besluitvormingsniveaus aan.

“We moeten zijn, voordat we kunnen doen. We kunnen alleen doen, wat we zijn en wat we zijn, hangt af van wat we denken.”

Gedachten van Charles Francis Haanel geciteerd door Paluku Mivimba - Voorzitter van CONAPAC

Hoewel het principe van eigen inbreng de kern vormt van onze aanpak, waarmee we de plaatselijke bevolking aanmoedigen zelf actief te blijven in hun ontwikkeling, is dit principe onlosmakelijk verbonden met goed bestuur. CONGODORPEN en zijn partners streven ernaar modellen van goed bestuur te zijn. Om dit te bereiken, werken wij aan de verwezenlijking van 2 resultaten:

1. Een efficiënt beheer en een zekere deskundigheid van onze lokale partners, waardoor zij een actieve en invloedrijke civiele samenleving kunnen belichamen en effectief kunnen bevorderen bij de verbetering van het bestuur
2. Acties in synergie ten gunste van een effectieve civiele samenleving bij de bevordering van goed bestuur, genderemancipatie en milieubescherming

Markante cijfers uit DR Congo

12%

vrouwen verkozen in de Nationale Vergadering

41

Belgische NGO's actief in de ontwikkelings-samenwerking in de DRC

2de

grootste tropische woud ter wereld: het Congobekken

Hoe werken wij?

Met onze lokale partners

We organiseren de uitwisseling van expertise tussen onze partners en versterken hun vaardigheden via missies en partnerschapsbeoordelingen.

We voeden het debat en promoten strategieën voor gender- en milieubescherming

We ondersteunen de versterking van de logistieke middelen van onze partners om hen in staat te stellen hun projecten uit te voeren.

We coördineren het consortium van 4 Belgische NGO's die bijdragen tot de uitvoering van het programma 'Ensemble, avançons! 2017-2021'.

Met andere ontwikkelingsactoren/platforms

We nemen actief deel aan het gemeenschappelijk strategisch kader van de DRC, de alliantie AGRICONGO en het platform Hub-Santé.

We ontwikkelen regelmatig nieuwe relaties, projecten en samenwerkingsverbanden.

**Uitwisseling van expertises
& samenwerkingen**

Resultaten in 2020

Synergieën

Via de Agricongo-alliantie heeft CONGODORPEN de structurering van de provinciale landbouwersfederatie van Kwango gesteund.

In het kader van het platform Hub Santé heeft CONGODORPEN de uitwisseling van deskundigheid en middelen ondersteund, met name in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus.

Wij mochten een delegatie van de Belgische ambassade bij onze partner CDI-Bwamanda en een delegatie van de internationale organisatie MISEREOR bij onze partner Proyaka verwelkomen.

Bescherming van het milieu

242 leden van middenveldorganisaties waren betrokken bij de bewustmaking inzake natuur- en biodiversiteitsbescherming en bereikten meer dan 7.500 mensen.

61 MP's voor de bescherming van het milieu en de lokale biodiversiteit, waarvan

- 27 lokale veehouders promoten
- 9 oplossingen bevorderen om het afvalwater van de visteelt te recupereren

10 dier- en plantensoorten werden door de CLD's geïdentificeerd als onderwerp van communautaire beschermingsmaatregelen.

Partnerschapsuitwisselingen

19 missies ter plaatse uitgevoerd door het lokale CONGODORPEN-kantoor

4 missies ter plaatse uitgevoerd door het CONGODORPEN-hoofdkwartier

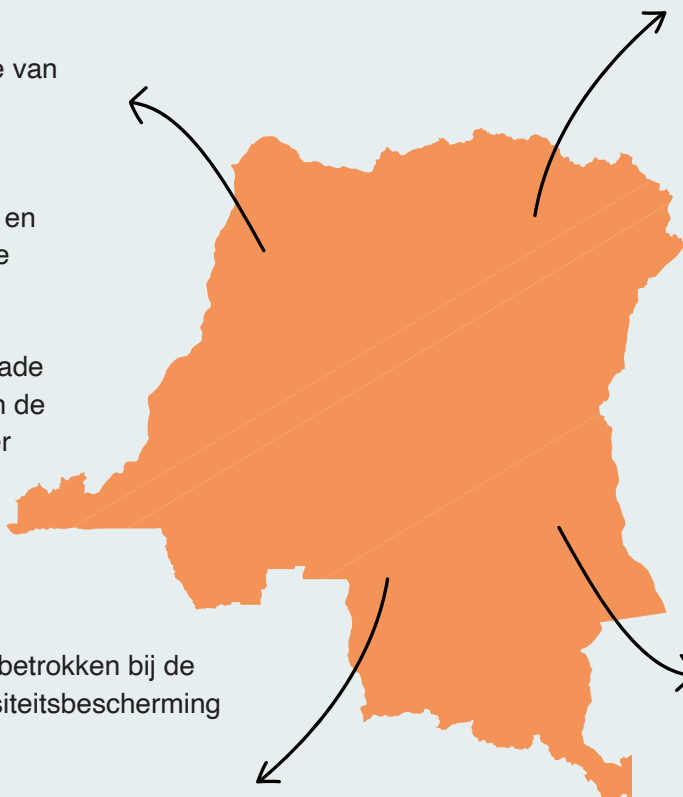
2 partnerschapsbeoordelingen georganiseerd in Bwamanda en Kinshasa

Genderpromotie

37% vrouwelijke leden in de MO

25,7% van de MO-leiders zijn vrouwen

46% economische MP's worden gedragen door vrouwen

CONCLUSIE:

De gemeenschapsaanpak als sleutelelement van participatieve en effectieve verandering

De grote bezinningsworkshop van februari 2020 in Bwamanda (Zuid-Ubangi) markeert ook een belangrijke stap in de strategische positie van CONGODORPEN ten opzichte van de gemeenschapsaanpak en haar potentiële relaties met ontwikkelingsactoren die bij deze aanpak betrokken zijn. Uit deze workshop kwamen veel perspectieven voor synergieën naar voren. Zoals bijvoorbeeld de Belgische vereniging Karama Solidariteit, die al 20 jaar betrokken is bij ontwikkelings- en humanitaire programma's over de hele wereld: zij zijn zeer geïnteresseerd in het gemeenschapsmodel dat gedurende meer dan 50 jaar door CONGODORPEN en CDI Bwamanda werd ontwikkeld. Of bijvoorbeeld de NGO Rikolto (ex-Vredeseilanden), die 40 jaar ervaring heeft in de landbouwproductie (vooral rijst en koffie), met wie wij technische synergiën willen ontwikkelen. Tot slot vermelden we ook de uitwisselingen met de NGO Dokters van de Wereld, die een programma ontwikkeld

hebben tegen gendergerelateerd geweld, een thema dat CONGODORPEN in zijn volgende vijfjarenprogramma hoopt op te nemen.

Sinds maart 2020 heeft de Covid-19-pandemie reizen, bijeenkomsten en communicatie ernstig verstoord. Zo strandde door de sluiting van het Congolese luchtruim onze technisch adviseur Alois Kuma op een veldmissie ver weg van zijn familie. Ondanks de risico's waaraan onze lokale partners blootstonden, bleven zij hun werk voortzetten en zorgden ze voor de verspreiding van beschermingsmateriaal onder de bevolking.

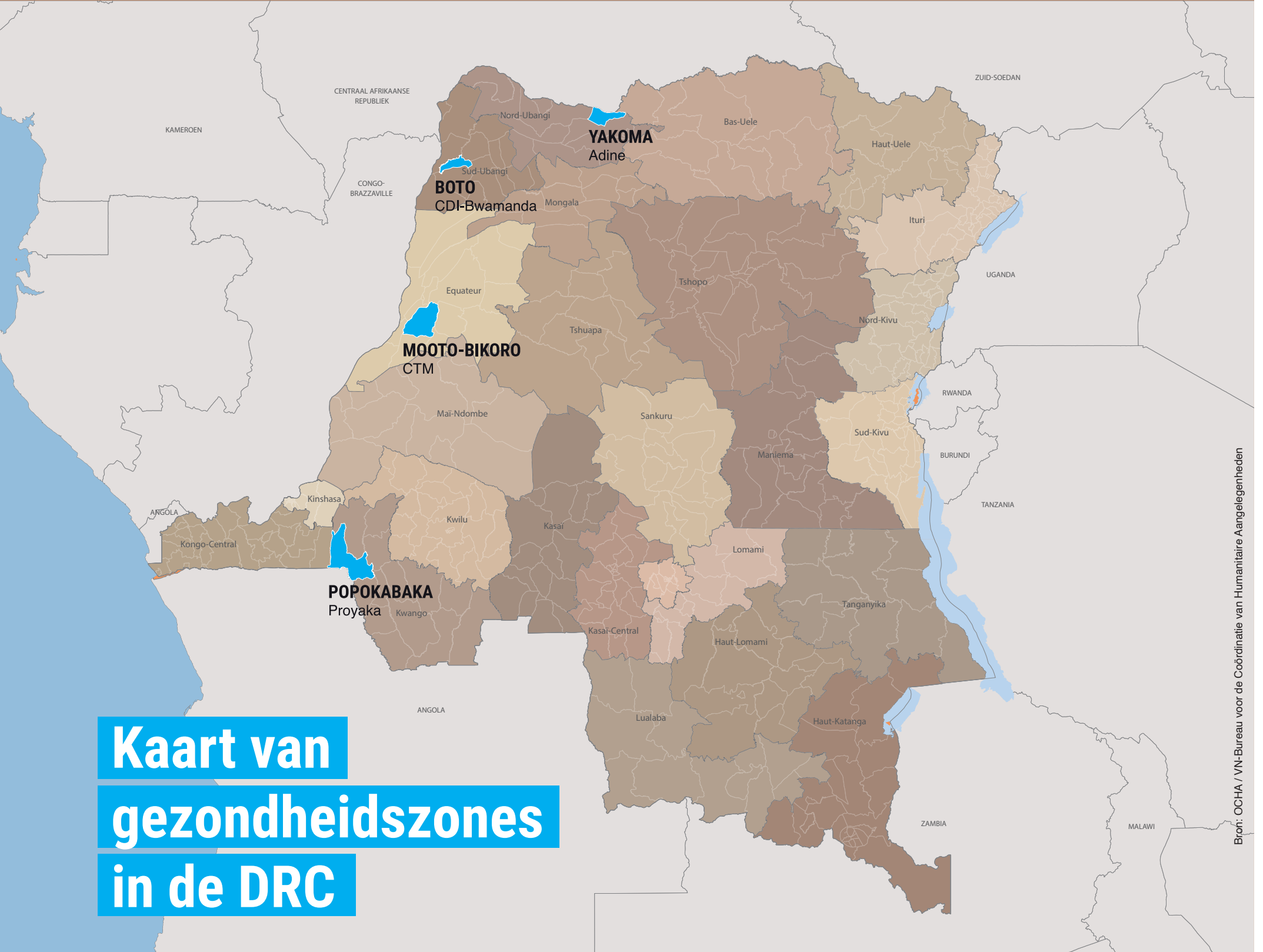
Bovendien hebben wij onze werkmethoden moeten aanpassen door de integratie van het 'Online'-gegeven en de optimalisatie van de telecommunicatie van ons plaatselijke kantoor en onze partners in de DRC (zonnepanelen, batterijen, satellietantennes).

Maar ondanks dit bijzonder complexe jaar, en misschien ook de daardoor ontstane online-meetings, die nu regelmatig teams over de grenzen heen samenbrengen, mogen we blij zijn dat we onze relaties, onze samenwerkingsverbanden en de verspreiding van onze boodschap zijn blijven uitbouwen. Zo heeft CONGODORPEN een nieuwe strategie gelanceerd om concrete resultaten van de mobilisatie van gemeenschappen beter over te brengen. Dit gebeurt door de digitalisering van inspirerende verhalen in de vorm van thematische audiovisuele fragmenten, in de verschillende contexten en plaatselijke talen van ons programma. Dankzij de financiering van het 'Kwaliteitsfonds' van de federaties ACODEV en NGO-federatie zijn de vaardigheden van CONGODORPEN (met name die van haar programmaleider en de twee medewerkers van het lokale kantoor) versterkt op het gebied van verhalen vertellen en de productie van videofragmenten, met

als doel kwalitatieve bewustmakingstools te ontwikkelen, aangepast aan de dagelijkse realiteit en uitdagingen van ons doelpubliek.

Tot slot wordt CONGODORPEN sinds augustus 2020 ook gesteund door de Turing Foundation voor de uitvoering van een nieuw transversaal project ter bescherming van de biodiversiteit en het milieu. Deze acties integreren en versterken de effecten van ons DGD-programma door de nadruk te leggen op mobilisatie van de gemeenschap om plaatselijke initiatieven ter bescherming van het milieu en de biodiversiteit te identificeren en uit te voeren.

Kaart van gezondheidszones in de DRC

CONGODORPEN kiest ervoor haar maatschappelijke missie voor en door Congolese burgers uit te voeren. Onze partners zijn dus Congolese non-profitorganisaties/NGO's waarvan de sociale missies overeenstemmen met de onze. Zij beschikken ook over relevante professionele expertise en zijn meesterlijk in operationeel, financieel en organisatorisch beheer.

In de praktijk komen onze 4 partners uit 4 provincies van de DR Congo en zijn ze elk actief in 1 specifieke gezondheidszone. Om precies te zijn: in elk van deze gezondheidszones concentreerden ze hun acties in 4 tot 5 gezondheidsgebieden. Zo mobiliseerde ons programma in 2020 19 gezondheidsgebieden en meer dan 800 middenveldorganisaties bij de ontwikkeling van hun gemeenschap, die ongeveer 217.000 mensen in 187 dorpen vertegenwoordigt.

Wij bieden u een overzicht en een presentatie van onze 4 partners.

Onze partners

Action pour le Développement intégral du Nord-Est de l'Équateur

ADINE asbl

Action pour le Développement Intégral du Nord Est Equateur (ADINE), opgericht in 2013, is een vereniging naar Congolees recht, gevestigd in Yakoma. Haar missie is het verbeteren van de economische, sociale en gezondheidsomstandigheden van de bevolking van het huidige Noord-Ubangi in de Democratische Republiek Congo. Door middel van specifieke activiteiten wil de vereniging de betrekkingen tussen de bevolking en de gouvernementele- en overheidsactoren, internationaal of nationaal, de internationale samenwerkingsorganisaties en de openbare of particuliere organisaties versterken. Het uiteindelijke doel is de sociaal-economische en culturele promotie van een duurzaam ontwikkelingsmodel voor de gemeenschappen in haar interventiegebied. Haar acties strekken zich uit tot de volgende gebieden: gezondheidszorg (toegang tot drinkwater), onderwijs en opleiding, landbouw en veeteelt (zelfvoorziening van voedsel, verwerking, afzet), structurering van de landbouwwereld en de KMO/ economische initiatieven, milieubescherming, aanleg en onderhoud van infrastructuur en verbetering van de levensomstandigheden van vrouwen op het platteland.

57.084

Gedekte bevolking

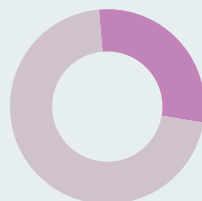
1.186 km²

Actiegebied

51%

Percentage van de vrouwen die deel uitmaken van MO

29%

Percentage van de vrouwelijke leiders in MO

8

Personeel wat meewerkt aan het programma

251

Aantal ondersteunde maatschappelijke organisaties

247

aantal leerlingen in het alfabetiseringscentrum

2.055

Leden van het ziekenfonds (2020) in de gezondheidsgebieden van het programma

Partner sinds 2014

Gezondheidszone
Yakoma

Gezondheidsgebieden
Cité, Mission, Sanga, Ngalo en Tongu

Projectleider
Jean Claude Kobanda Nzezo

Administratief en financieel directeur
Jean De Dieu Wuluwulu Mbongba

Uitgaven activiteiten 2020
170.585 \$

Andere partners

- **PAM-FAO: Project rond empowerment van 300 vrouwen op het grondgebied van Mobavi-Mbongo**
- **PARSSA: Steunproject voor de heropleving en rehabilitatie van landbouwproducten**
- **CORDAID: Verbetering van de onderwijskwaliteit**
- **Provinciale gezondheidsdivisie (DPS)**

Door de CLD's als prioritair aangemerkte voedselketens

- **Koffie**
- **Palmolie**
- **Klein- en pluimvee**
- **Voedselgewassen: soja, pinda, rijst, maïs, maniok**

Centre de Développement Intégral

Bwamanda

CDI-Bwamanda asbl

Het Centre de Développement Intégral Bwamanda (CDI Bwamanda) is een Congolese NGO die in 1970 werd opgericht. De organisatie ijvert ervoor dat alle inwoners van haar actiegebied over voldoende voedsel beschikken, zowel in kwaliteit als in kwantiteit, door mensen en verenigingen samen te brengen die ook bijdragen tot de ontwikkeling van de bevolking die zij ondersteunen. De interventies van CDI Bwamanda beperken zich niet tot economische groei, maar omvatten ook de ontwikkeling van 'de gehele mens en de gehele mensheid'. En dit door middel van de organisatie van landbouw-, medische, sociaal-culturele, onderwijs- en opleidingsactiviteiten ter bevordering van werkelijke en duurzame vooruitgang en materiële en geestelijke bevrijding van de begeleide bevolking.

De organisatie streeft dagelijks naar een verhoging van de productie van voedselgewassen om het inkomen van onze boeren, die de voedselzekerheid in Zuid-Ubangi garanderen, aanzienlijk te verhogen. Tegen 2020 zal CDI Bwamanda meer dan 900 ton maïs van boeren in de regio hebben gekocht. Om de toegang tot de gezondheidszorg te garanderen steunt CDI Bwamanda de organisatie van 2 ziekenfondsen in Boto en Bwamanda.

61.158

Gedekte bevolking

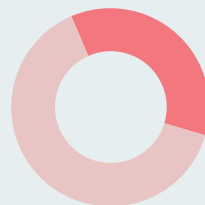
2.700 km²

Actiegebied

41%

Percentage van de vrouwen die deel uitmaken van MO

36%

Percentage van de vrouwelijke leiders in MO

8

Personeel wat meewerkt aan het programma

205

Aantal ondersteunde maatschappelijke organisaties

400

aantal leerlingen in het alfabetiseringscentrum

13.719

Leden van het ziekenfonds (2020) in de gezondheidsgebieden van het programma

Partner sinds **1970**

Gezondheidszone
Boto

Gezondheidsgebieden
Isabe, Bombese, Boto, Kasongo en Bobandu

Projectleider
Barnabé Nakwado Moleya

Administratief en financieel directeur
Timothée Kandege Nyogbiaso

Uitgaven activiteiten 2020
219.628,67 \$

Andere partners

- **Provinciebestuur: herstelproject van de LIBOZO-dam op de as Mbari-Bwamanda**
- **Provinciale gezondheidsdivisie (DPS)**
- **PAM/FAO: landbouwersorganisatie in het Libenge gebied**
- **PARRSA: Steunproject voor inheemse volkeren in de gebieden Kungu en Libenge**
- **SANRU/CORDAID: Programma ter bestrijding van HIV/AIDS en tuberculose in Zuid-Ubangi en Mongala**
- **SANRU/Wereldfonds: Programma voor bestrijding van malaria**

Door de CLD's als prioritair aangemerkte voedselketens

- **Koffie**
- **Palmolie**
- **Cacao**
- **Maïs**

Centre Totombola Mboka

Mooto & Bikoro

CTM Mooto Bikoro asbl

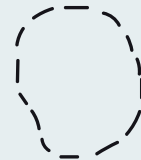
Het in 2013 opgerichte Centre Totombola Mboka Mooto-Bikoro (CTM Mooto-Bikoro) draagt bij aan de verbetering van de levensomstandigheden van het platteland door middel van geïntegreerde ontwikkeling op het gebied van gezondheid, onderwijs, jeugd, gender en gezinseconomie. Om de economische groei in haar actiegebied te ondersteunen, bevordert de organisatie meerjarige gewassen door landbouwgrondstoffen van goede kwaliteit te ondersteunen, landbouwers te begeleiden bij de afzet van hun producten door de toegang tot markten te bevorderen en de lokale gemeenschappen te empoweren.

Om dit te bereiken stimuleert en bevordert CTM kleinschalige eenheden, verbetert zij de voedselvoorziening op lokaal en regionaal niveau en ondersteunt zij de structurering van de landbouwgemeenschap.

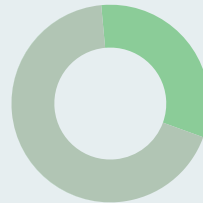
51.127

Gedekte bevolking

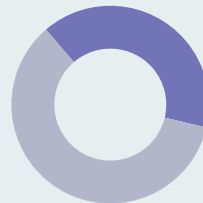
13.274 km²

Actiegebied

32%

Percentage van de vrouwen die deel uitmaken van MO

40%

Percentage van de vrouwelijke leiders in MO

8

Personeel wat meewerkt aan het programma

143

Aantal ondersteunde maatschappelijke organisaties

240

aantal leerlingen in het alfabetiseringscentrum

980

Leden van het ziekenfonds (2020) in de gezondheidsgebieden van het programma

Partner sinds **2015**

Gezondheidszone
Bikoro

Gezondheidsgebieden
Mooto, Mokili, Botende, Iyembe Monene en Kalamba

Projectleider
Zacharie Muepu

Administratief en financieel directeur
Carine Modaka

Uitgaven activiteiten 2020
200.705,51 \$

Andere partners

- **Provinciale gezondheidsdivisie (DPS)**
- **WWF: Zaadvermeerderingsproject**

Door de CLD's als prioritair aangemerkt voedselketens

- **Pinda's**
- **Maïs**
- **Bonen**
- **Bakbananen**
- **Cacao**
- **Rijst**
- **Varkens- en viskweek**

Programme de Développement intégral de la région Yaka Proyaka asbl

Gezien het sociaal-economische isolement van de basisgemeenschappen van de regio Yaka, de ernstige armoede die er heerst en de immense behoefte aan steun en advies (opleiding, uitrusting) van de boeren in de regio, werd in 2007 de NGO Programme de Développement Intégral de la Région YAKA (Proyaka) opgericht. De vereniging wil de kwaliteit en kwantiteit van de landbouwproductie verhogen door betere opleiding en steun voor de landbouwers te voorzien. Eén van de actiestrategieën van Proyaka is de ondersteuning van de groepering van landbouwers in boerenorganisaties en vrouwengroepen, waarvan de landbouwproductie in de eerste plaats dient om zelf in de voedselbehoeften te voorzien en in de tweede plaats, door de verkoop van de overschotten, om het gezinsinkomen te verhogen.

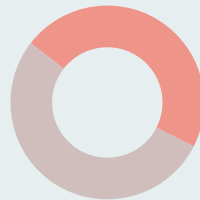
43.381

Gedekte bevolking

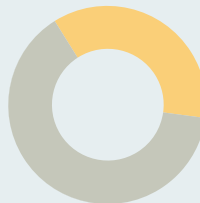
6.949 km²

Actiegebied

47%

Percentage van de vrouwen die deel uitmaken van MO

36%

Percentage van de vrouwelijke leiders in MO

9

Personeel wat meewerkt aan het programma

269

Aantal ondersteunde maatschappelijke organisaties

401

aantal leerlingen in het alfabetiseringscentrum

1.055

Leden van het ziekenfonds (2020) in de gezondheidsgebieden van het programma

Partner sinds **2014**

Gezondheidszone
Popokabaka

Gezondheidsgebieden
Secteur, Cité, Ingasi en Kabangu

Projectleider
Celestin Makoka Kangala

Administratief en financieel directeur
Matthieu Ndewasa Kwangi

Uitgaven activiteiten 2020
170.585 \$

Andere partners

- **Provinciale gezondheidsdivisie (DPS)**

Door de CLD's als prioritair aangemerkte voedselketens

- **Visteelt**
- **Pinda's**
- **Pluimvee**
- **Bijenteelt**
- **Sesam**
- **Voedselgewassen: soja, maïs**

CONGODORPEN voert het merendeel van haar ontwikkelingsacties uit via het programma 'Ensemble, avançons!' gesubsidieerd door de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp - of kortweg DGD - tot 80%. De totale begroting van dit vijfjarenprogramma bedraagt 11,3 miljoen euro, waarvan 4,7 miljoen euro wordt gecoördineerd door CONGODORPEN en 80% wordt gesubsidieerd door het DGD.

In 2020 konden we opnieuw rekenen op de steun en het vertrouwen van zo'n 500 donateurs (particulieren, verenigingen, gemeenschappen en bedrijven), die overtuigd zijn van onze multisectorale, solidaire en duurzame ontwikkelingsstrategie.

De herziening en herstructurering van onze beheers- en interne evaluatieprocessen (sinds 2019) hebben CONGODORPEN in staat gesteld om begin 2021 de ECB-certificering (Evaluation Capacity Building) te verkrijgen. Deze wordt uitgereikt door de bijzondere evaluatiedienst van het DGD en getuigt van de relevantie en doeltreffendheid van onze controle- en evaluatiesystemen. Hiermee kan CONGODORPEN het vertrouwen van zijn medestanders, donors en technische en financiële partners onderstrepen.

De banden die ons verenigen met onze supporters en partners zijn van cruciaal belang, voor de uitvoering en realisaties van CONGODORPEN, want ... in groep kan je meer! Klein overzicht.

Andere partners

De missie van **Ondernemers voor Ondernemers** bestaat erin initiatieven te steunen die bijdragen tot duurzame ontwikkeling. Sociaal georiënteerde projecten worden gekozen vanwege hun positieve impact op ondernemerschap. Hun steun wordt geïmplementeerd via het project van een Belgische NGO of rechtstreeks door een plaatselijke KMO te steunen. Eén van de pijlers van het OVO is het ter beschikking stellen van kennis en deskundigheid, zowel op het gebied van bedrijfsbeheer als op het gebied van technische ondersteuning voor product- en procesontwikkeling.

De **Turing Foundation** financiert projecten die bijdragen aan een betere wereld en samenleving, nu en in de toekomst. Hun werk wordt altijd uitgevoerd door partnerorganisaties die internationaal actief zijn. Hun beleid voor de selectie van projecten is gericht op vier gebieden: milieu, onderwijs, cultuur en lepra. De Turing Foundation steunt CONGODORPEN in zijn milieuvisie en streeft zo naar een gezond evenwicht van ecosystemen. Hiervoor stimuleren we een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de bescherming van de biodiversiteit

De **provincie Limburg** deelt de zorg voor verdraagzaamheid, openheid, solidariteit en rechtvaardigheid in België en in de wereld. Via de vzw Limburgers voor CDI-Bwamanda steunt de provincie de ontwikkeling van een lokale economie in de DRC en de technische en financiële ondersteuning van de boeren die door CONGODORPEN worden begeleid.

Het internationale mutualistische partnerschap komt tot uiting in de verzustering tussen de Belgische **Christelijke mutualiteit** en opkomende mutualistische organisaties in Afrika en Oost-Europa. Deze partnerschapsnetwerken maken het mogelijk solidariteit op lange termijn tot stand te brengen, want de oprichting van een mutualistische beweging is een veeleisend proces dat tijd vergt. Geconfronteerd met de uitdagingen van de mondialisering, met name in de gezondheidssector, willen de christelijke ziekenfondsen solidariteitsnetwerken steunen om het verzet te organiseren en een ander soort mondialisering te bevorderen, die meer gericht is op respect van de meest fundamentele mensenrechten.

11.11.11 is de koepelorganisatie van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging, die zich inzet voor gezamenlijke politieke actie voor de ontwikkeling van het Zuiden en de publieke opinie sensibiliseert voor eerlijke Noord-Zuidverhoudingen.

NGO-federatie is de federatie van Vlaamse NGO's die zorgt voor de verbetering van de kwaliteit van hun werk, de verdediging van hun belangen en ze bieden diverse opleidingen aan.

ACODEV is de Frans- en Duitstalige federatie van internationale samenwerkingsverbanden. Zij verenigt en vertegenwoordigt Franstalige, tweetalige en Duitstalige ontwikkelingsorganisaties uit het maatschappelijk middenveld.

Axyom is een internationaal adviesbureau dat gespecialiseerd is in de ondersteuning van organisaties die actief zijn in de non-profitsector en in het bijzonder op het gebied van humanitaire hulp en ontwikkelingssamenwerking. Axyom steunt CONGODORPEN in capaciteitsversterking van de lokale partners voor boekhouding en financieel beheer.

**Onze vrijwilligers,
de gouden talenten**

Sinds 2020 ontwikkelt en mobiliseert CONGODORPEN vrijwilligers in de DRC en in België om de activiteiten van CONGODORPEN te ondersteunen en meer kracht en reikwijdte te geven.

Het werk van CONGODORPEN en zijn partners in de plattelandsgemeenschappen van de DRC is vooral mogelijk dankzij de vrijgevigheid van onze donateurs en vrijwilligers. Het is dankzij hun mobilisatie dat wij ook dit jaar weer onze missies hebben kunnen uitvoeren.

En onze vrijwilligers hebben veel talenten! Of het nu gaat om de productie van onze publicaties, het nalezen en vertalen van onze artikelen, het beheer van onze databank, de ontwikkeling van onze website of de productie van fotomateriaal, onze vrijwilligers besteden vele uren om de ontwikkeling en de autonomie van onze organisatie te ondersteunen. De leden van onze algemene vergadering zijn ook geëngageerde vrijwilligers op wie onze organisatie kan rekenen.

Of het nu gaat om geld of tijd, wij willen onze donateurs en vrijwilligers, die dagelijks bijdragen aan het succes van ons programma, oprecht bedanken.

“Dank u!”

Programma 2022-2026

In 2020 was het ook weer tijd om de basis uit te stippelen voor het volgende DGD-programma 2022-2026.

CONGODORPEN wenst vooral een programma te formuleren met een sterke samenhangende strategie, waardoor het zijn visie en strategieën kan ondersteunen en benadrukken: een multithematische en geïntegreerde aanpak met oog voor de genderproblematiek en milieubescherming. Meer dan ooit willen wij opnieuw onze ambitie bevestigen om tastbare resultaten te genereren voor en met de kwetsbare bevolkingsgroepen. Ook willen wij onze visie en expertise verspreiden in nieuwe geografische gebieden en landen.

Het is dankzij broederlijke en professionele relaties dat de keuze viel op 2 organisaties van de Congolese en de Marokkaanse diaspora in België:

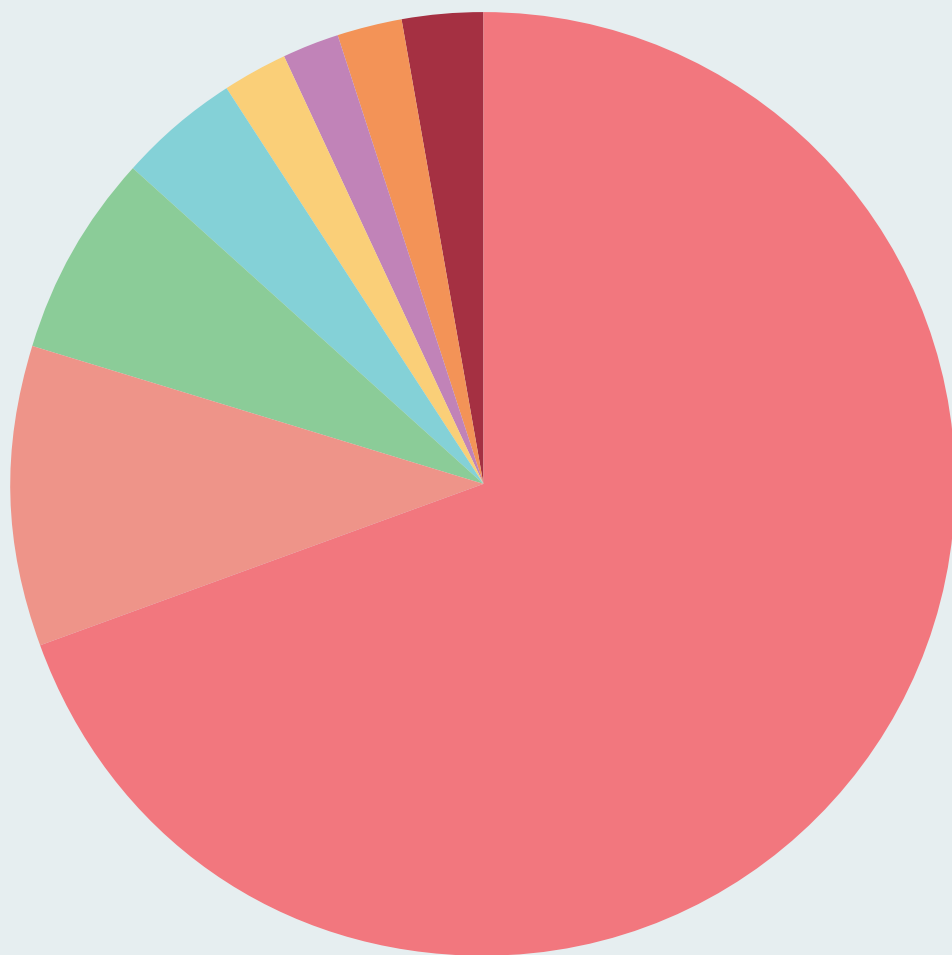
BAC

BAC - Belgium Afro Center is een non-profit organisatie die voortkomt uit de Congolese diaspora. Ze zijn al lid van het lopende gemeenschappelijke programma van CONGODORPEN en integreren 3 strategische assen : de deelname van het Congolese maatschappelijk middenveld aan planning, uitvoering en evaluatie van het gezondheidsbeleid, de bijdrage van de Congolese diaspora aan de ontwikkelingssamenwerking en de integratie van de transversale dimensies van gender en milieu.

KARAMA SOLIDARITY

KARAMA SOLIDARITY is een solidariteitsvereniging van de Marokkaanse diaspora. De organisatie, die al meer dan 20 jaar actief is in België, opereert in een tiental landen. Zij integreert een multithematische en gemeenschapsbenadering en gelooft in een wereld waarin de burgers verantwoordelijk en actief kunnen bijdragen tot de waardigheid van iedereen.

Deze moedige beslissing om een gemeenschappelijk programma op te zetten, zal onze drie organisaties ook in staat stellen om in de 2 belangrijkste landen van de Belgische ontwikkelingssamenwerking (DRC en MAROKKO) een programma voor te stellen in navolging van de acties van hun respectievelijke diaspora's. En die uiteraard in de lijn ligt van onze ontwikkelingsaanpak. Het fundamentele effect dat wordt nagestreefd is enerzijds de complementariteit en de synergie van de gemeenschappelijke acties (op het gebied van gezondheid en landbouw) en anderzijds de studie van de verspreiding en de reproduceerbaarheid van het CONGODORPEN-model in Marokko. Tenslotte zal de combinatie van de respectieve begrotingen het mogelijk maken een aanzienlijk gezamenlijk programmabudget van ongeveer 14 miljoen euro voor 5 jaar voor te leggen, met een potentieel zeer aanzienlijke operationele impact voor de bevolkingen.

Opbrengsten 2020: € 1.185.567

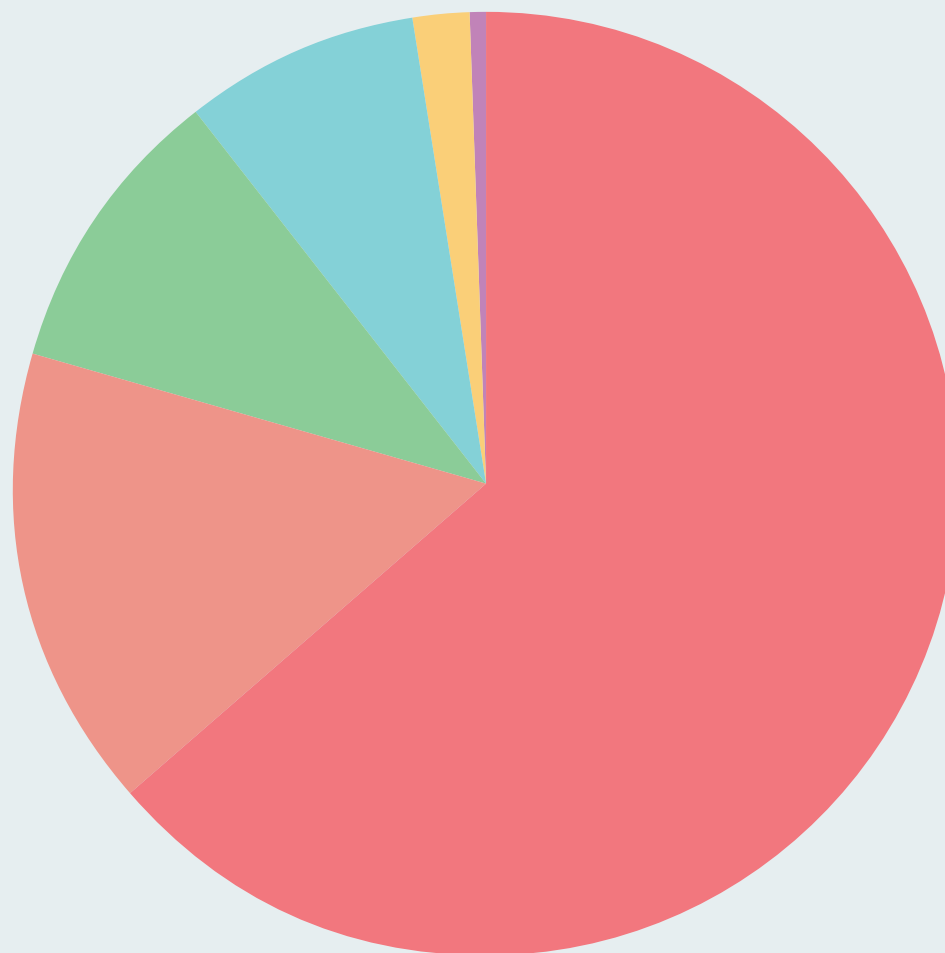
Subsidie DGD	€ 824.216
Donaties	€ 123.854
Subsidie OVO	€ 81.674
Subsidie Karama Solidarity	€ 50.000
Subsidie Turing	€ 25.000
Subsidie Averbode	€ 24.378
Subsidie 11.11.11	€ 23.844
Andere	€ 32.601
<i>Subsidie WV/CM Roeselare-Tielt</i>	<i>€ 12.000</i>
<i>Subsidie Provincie Limburg</i>	<i>€ 10.000</i>
<i>Subsidie IDEWE</i>	<i>€ 5.000</i>
<i>Subsidies Gemeenten</i>	<i>€ 2.798</i>
<i>Subsidie Hoogstraten</i>	<i>€ 2.000</i>
<i>Subsidie VIA</i>	<i>€ 715</i>
<i>Subsidie Vivo</i>	<i>€ 88</i>

Lasten 2020: € 1.120.153

DGD - Lokale partners	€ 713.415
Structurele kosten, Communicatie en Fondswerving	€ 178.791
DGD - Beheerkosten	€ 110.374
DGD - Lokaal bureau	€ 89.939
DGD - Samenwerking	€ 22.391
DGD - Hoofdkantoor	€ 5.243

Resultaat 2020

Opbrengsten	€ 1.185.567
Lasten	€ 1.120.153
Resultaat	€ 65.414

2020 was een jaar dat we afscheid hebben moeten nemen van enkele dierbaren, die elk op hun eigen manier een onuitwisbare voetafdruk hebben

achtergelaten binnen onze organisatie en bij de gemeenschappen waar ze actief waren. Daarom gaan onze oprechte gedachten uit naar de families van onze overledenen - Dr Johan Van Mullem, Mich De Wilde en Celestin Makoka Kangala. Zij waren de pioniers van de ontwikkeling in de Congolese gemeenschappen en deden dit met gans hun hart en ziel. Iets willen doen voor de menselijke waardigheid is één zaak, iets anders is het om het te doen en om zich er jaar na jaar aan te wijden ondanks de soms moeilijke situaties waarin ze leefden.

2020 is natuurlijk ook het jaar waarin de vreselijke Covid-19-pandemie het levenslicht zag en de gehele wereldbevolking teisterde. Er waren bergen aan wilskracht en organisatie nodig binnen de gemeenschappen (en de werkplekken) om dit virus het hoofd te bieden. En we zijn er nog niet vanaf. Maar SAMEN zullen we er wel uitgeraken, want daar draait solidariteit toch om, niet?

Met deze woorden breng ik hulde aan de energie en het unieke karakter van het CONGODORPEN-team. Ik denk aan diegenen die na jarenlange en vrijwillige loyaliteit een nieuwe weg zijn ingeslagen - Bavo Van Olmen, onze boekhouder en Leni Driessens, financieel expert bij Axyom. Maar ik denk ook aan degenen die ons kleine team in het hoofdkwartier van CONGODORPEN zijn komen versterken: Najla Mulhondi - landbouwingenieur, communicatiemedewerker en in opleiding om volwaardig programmabeheerder te worden, Yousra Ben Alita - administratief en financieel beheerder en Annelies Croon - Axyom-expert. Uiteraard denk ik ook aan het onvermoeibare team van ons plaatselijk kantoor in Kinshasa: Alois Kuma en Edouard Ngandu. En tot slot denk ik natuurlijk aan ons kloppend hart, de leden van onze raad van bestuur en onze vrijwilligers. Zij zorgen al zoveel jaren voor visie, waarden, nauwgezetheid en relevante ondersteuning aan het operationele team. Zo heeft CONGODORPEN deze dynamische mix van wilskracht en ervaring die weigert te capituleren voor een complexe wereld en haar meest verschrikkelijke ongelijkheden.

2020 betekende ook nieuwe partnerschappen met Karama Solidarity, de Turing Foundation en de abdij van Averbode. Maar betekende

ook een verdieping van onze historische relaties met onze vele technische en financiële partners en concrete vooruitzichten voor de toekomst.

De consolidatie van het eigen vermogen van de vereniging, de verbetering van onze interne financiële en operationele beheerscontrole, en de voorbereiding van kwaliteitscertificeringen (in het bijzonder de 'Evaluation Capacity Building' voor 2021) zijn het resultaat van diepgaand werk en vormen een gezonde en solide basis die nodig is voor onze associatieve toekomst. Wij bereiden ons dan ook vastberaden voor op ons programma 2022/2026, vanuit strategisch, financieel en operationeel oogpunt. Wij willen deze maatschappelijke basis, onze trouwe supporters en donateurs verenigen in een gemeenschappelijk vertrouwen voor de toekomst. Ik wil u allemaal bedanken voor uw niet-aflatende steun in het verleden, in het heden en in de toekomst. Samen gaan we voor een actieve wereld van solidariteit.

Magali Guyaut
Directrice CONGODORPEN

2020 in een notendop

Wij dragen dit jaarverslag 2020 op aan
Celestin Makoka Kangala die in de frontlinie
is gestorven voor de ontwikkeling van de boeren-
wereld in de regio Yaka [Popokabaka, DRC]

CONGO DORPEN

IBAN BE27 7855 4290 6173

Fiscaal attest voor giften vanaf 40 euro.